

KRYQTARI DESHMUER

Shën Ernesti

Abat e Martyr

(1100-1148)

Kryqtari Deshmuet

Shën Ernesti

Abat e Martyr

(1100-1148)

Botim: "Kumbona e së Dielles" Nr. 10

*Të gjithë atynve qi i bárin êmnin e, ve-
çanisht, pjesëtarëvet të Kryqatës Eukaris-
tike këtë përmbledhje të shkurtë të Kryq-
tarit Deshmuer.*

Rreshtuesi.

LEZUESIT.

Kurr s e harroj: Nji ditë vere, pak muejë mbas Meshe së parë, ishem tue shkuem n' o-borr te fëmijët qi më pritshin, kúr Misjonari i përmendun, Àt Frano Genovizzi, më ndalë e, me atë gojë të marrun prei pike:

"A e din jetën e Shêjtit tand" më pyetë "Jo", i përgjegji, tue pritun ndonji lajm të mirë. "Prá ta kam gjetë. Hajde n'odë tême".

E, kambë për kambë me të ndjerin Àt, kapemi tu dhoma e tí n'anën e të smûtëvet.

Nji libër i trashë me kartuç të kuq, botim i rí e i dli-rët me ftyrëzime, në gjuhë spanjolishte. Ishte i katërti blê i veprës "*El santo de cada dia*".

Çilë librin Àti tu shêji qi kishte vûm: del Jetëshkrimi i pajtorit tim.

Si të m'u hapte nji horizont i rí: e para herë qi shihshem Fuguren e vizatueme të Shêjtit; qi kishem rast me dijtun diçka mbi jetën e tí.

"A din spanjolisht?" vazhdoi Àti. "Ndonji fjalë nëpër të".

"Ani, ma këputi, merre e bashkë me ndonjënin këtë të shtëpis, qi e din spanjolishten, mos rri pa e bâm një përmbledhe të jetës së Shëjtit në gjuhë shqipe."

Me ndimën e njëj Àti Jezuit, qýsh aso here e pregatita këtë përmbledhe të shkurtë.

Por, në kaqë, ditët kaluen e dorëshkrimi mbet dekun ndër letra. Sod mbas inâ se gjashtë vjetsh, shi ndër këto dit qi nuk më binte as ndër mend për tâ, një nxitje e papritëne më shtëyni të ja epshem Drejtimit të Kumbonës për botim.

Ndoshti shpirti i bardhë i Àt Genovizzit qi sheh lumnin e Shën Ernestit....

Shkodër, 9-I-1943.

Ernest M. Çoba
ndihmës - famullitari.

KRYQTARI DESHMUER

SHËN ERNËSTI

(abat e martyr).

(1100-1148).

Vjeti 1124. Tre vëllazën familje bujare, Oktoni, Adalberti, Ernesti, pøndryheshin n'Abatsín e Zwifuldes, në Würtemberg, për ti shërbyem vullëndetisht të Gjithpushtetshmit si rregulltarë.

Djelmt e Baronit të Sturzlingen.

Edhe pse mâ të vogjël me vjet, dy të mbrâmët kishin hyem përpara vëllaut të madh në mungade, pse prindt

i kishin pasë shtëm n'atë strehë shëjte,
jo vetëm për shtitim të nevojëshëm,
por sidomos me qëllim të lartë qi me
i ruejtun ndikimesh së liga së botës.
Prandej, sa shkelën në kuvend, muerën
rrugën e jetës benediktine, tue ndjekun
rregullat e oblatvet, të përshtatuna për
moshë e gjendje të tyne, e tue veshun
petkun e urdhnit.

Ernesti abat.

Natyre e mirë e e dashtun, Ernesti,
qýsh i rí, përparoi ndër mësimë. Si i
kreu këndimet, hyeni n'urdhën të Shën
Benediktit. U dha me hití e përkushtí
tue shfrytzuem cehën e çëmueshme të
Shkrimit Shëjt, sidomos mbassi bâni
kushtet rregulltare, e në pak kohë
mbërrijti me dalë profesuer shkencash

kishtare. Urtija, përsheptirtnija, butësija, aftësija shkencore, me një fjalë virtytet e mungarit që shkelqejshin në të, bënë që të gjithë njëj zani të ja epshin votin për Abat mungadje, në vjetin 1141.

Komuniteti, që e kishte zgjedhur me këndaqësi të madhe, ishte ndër më të randsishëmtë urdhnit: 70 profesori, një çetë e mirë vëllazësh lajç.

Ernesti kishte edhe në kujdes sundimin e njëj kuvendi t'afërme që perbëhej prej një 60 rregulltarësh: Kështu që do të drejtonte më se 200 shpirten.

Më së miri e ushtroi për gjashtë vjet Rregulltari zelltar rëndë e vish-tirë t'Abatit, tue u orvatun të mbahej pikërisht disiplina e mungades.

Karakter fisnik e përmbi çdo vogëlsi shpirtnore, jetoi gjithëherë në godi të

madh me mungarët e afërm të Nerescheinit e ushqeji gjithëherë evarí te gjânë për princa e mbretën bâmirës.

Ernesti kryqtár.

Në shekullin XII mbretinja e Palestinës gjindei ngusht fort. Mbreti foshnje, dasína të mbrendëshme, të mësýme turqish.

Eugeni III shpalli Kryqtën II e ngarkoi Shën Bernardin ta predikonte.

Ky, me fjalën e vet të flaktë, kaq fort i ndezi zêmrat e Frengvet e mandej të Germanvet, sa me u sajue dý ushtrí të rregullta.

Në këtë kohë Ernesti shkroi një librec me titull: "*Lavdimi i martyrëvet*", qi s ishte tjetër veç një nxitje e nzehtë për të ndjekun të njajtën rrugë heroizmi

predikuem nga Shën Bernardi. Edhe Shêjti Át Papë, i cilli bâni ç mos me i dhanë Kryqatës nierz qi jo vetëm ti sjellshin dobí por mâ tepër ti fitojshin Krishtit shpirtënt e të pafévet, mendoí per Abatin e Zwifuldes, Ernestin: i urdhnoi të gatohei për të marrun pjesë në Kryqatë e i dha titullin: *Dijetár i Gentilvet*. Me gazmend të pamasë e pranoi rangën si Kryqtár paqtues, e bashkë me Arqipeshkvin, Oktonin e Frisinges, të vëllán e Konradit III peranduer, hartoi planin e ungjillzimit të Saracenvet në Palestinë.

Hoq dorë nga zyrja e Abatit, tue ja lëshuem mungarit Bertold, e u nis per t'u bashkuem me Kryqtarë, mbassi jau tëfaqi bashkëvëllazënvet të vet të dash-tun dishirin e ndezun të martyrizimit.

Nuk trazohei të mendojë se me ç farë martyrizimi do ta derdhte gjakun për dashtuní të Krishtit.

Sikúr dihet, këjo Kryqatë, prei shumice së shtegtarëvet qi dý ushtrít kishin ngrehun mbas vetit, prei dredhís së Turqvet e, veçanisht, nga trath-tija e popullit dhe e perandorëvet grekë, nuk mujt me ja dalun qellimit të vet.

Ernesti rob.

Edhe Ernesti i dau vuejtjet e idhnimet e udhtimit bashkë me Kryqtarë tjerë.

Nji pjesë e ushtrís tedseshke, mbas urdhni s' Oktonit, kaloi në pararojë e tue kujtuem se po i epte fund udhtimit, kapi nji rrugë tjetër. Më ta gji-ndei edhe Ernesti.

Po pushojshin një të dielle prej mundi së sa ditve, kúr, pa pritë pa kujtue u gjeten të rrethuem prej një morije ushtarësh me patërshana në dorë, që mbreti persjan Ambroni i kishte organizuem kundra Kryqatës, nën komanden e një Emiri. Këta fanatikë të tërbuem e shfryen barbarizmin e vet mbë kryqtarë, tue i mbytn pa dhimbë ata që kërkojshin me ikë.

Vetem Oktoni i Frisinges bashkë me disa shokë mujt me shpëtuem tue u futun në një barkë.

Ernesti nuk diq në plojë, por mbet i varruem e i nżânun rob bashkë me tetë mî kryqtarë. Shi n'at vend kjenë kryqzuem shumë vetë e tjerët mbaruen të nëpërkambun prej anëmiqsh.

Popujt lindorë kishin doke me i

zgjedhuu disá rob për të ja dhuruem mbretit. Ernesti, i mveshun me shêjzen meshtarake, përsônë e randësishme, kje ndër mâ të parët qi e tërhoq shikimin e Emirit, e, pa vonesë, bashkë me 400 shokë tjerë, u desht me marrë udhtimin per Mekë.

Në këtë kryeqytet gjindei mbreti persjan Ambroni, pak per devocjon qi kishte për besim të rrêjshëm e mâ tepër, ndoshti për të gjetun strehë të sigurtë po u çuen ndonji herë të krish-tênët.

Udhtimi i robvet të shkretë deri në kryeqytetin e largtë t' Arabís kje i gjatë e i mundshem fort.

Ernesti deshmuer

Sik úr kingjat qi çohen me u prém

qashtû i kjenë paraqitë robt Ambronit.
"Mos drueni, nuk due me ju bâ kurr-
gjâ të keq, madjë jam gati me ju lanë
të lirë me shkue kah të dueni e do të
ju mbushi me pasuní e nderime, mjaft
qi të hyeni në besimin tēm. "Kështu
Ambroni".

E kupëtoi Ernesti se shêjza meshta-
rake qi kishte e detyronte me ju gjetë
shokëvet të vet, prandej i qortoi me
zëll të madh qi mâ parë të bâjshin
dekën si martyrë se me i râm mohit
fés së vërtetë.

Zêmra e trimneshë e Ernestit për-
ftoi idhnimin e mbretit të pa fé. Me të
parën u kje lëshue në dorë ushtarëvet
të pashpirtë, ku do të hiqte mundime qi
vetëm mizorija âsht e zoja me i hartuem.
E këto mundime të pandáme vazhduen

për disá javë, deri në martyrízim.

Përpara kësi kobi, i ropën lëkurën e tonsurës e mbassi e daltuen me thadrime të thella, ja çilën barkun.

Ende nuk kishte dekë. Ja lidhën atëherë zorrët qi i kishin dalë jashtë për një thupër e, tue ja ngrehun mizorisht, ja suellën rreth e rreth shtatit si t'i-shin konop, deri sa rá vdekun per tokë.

Qikështu, sikúr na bân dishmí besnikisht Marsili meshtár, i erdh mbarimi i lumnueshëm Shën Ernestit, i dëjë, sikúr thotë një auktuer, me kë në kunoruem në qiell me trí keze: të virgjínís, të dijetarit, të martyrit.

Flakruem prei trimnís s'Abatit, edhe tetë rob tjerë dhanë jetën si burrat per dashtuní të Krishtit.

Marsili, të cillit do të ja dijmë per

nderë relacionin e këtyne mizorëve, ishte meshtar katolik armën qi e dote fort kishën rromake. Per tridhetë monedha ari nzuer korpin e Shën Ernestit e libëroi njimbëdhetë rob qi i shpëtuen tërbimit të turkut. Të libëruemt ishin tedeshk e, tue u kthyem n' atdhë, shkuen tu Abati i Zwifuldes, Bertoldi, e i dftuen për fille e për pë gjithë martyrizimin e parardhësit të tî të lumnueshëm; dhe i paraqitën nji lëtër të Marsilit të naltpërmendun, në të cillën ishin rreshtuem shkurtas të gjitha këto ndodhje.

Ernesti ngadhnjyes.

Martyrizimi i Shën Ernestit ndodhi, si na diftojnë nekrologit e martyrologjt e ruejtun n'Abatsín e Zwifuldes,

me 7 Nanduer 1148. "Pak kohë mbassi e patën vorruem, korpi shêjt i Ernestit kje çuem prei së kështênësh n'Antijokí, ku gjindet i vorruem në shêjt-nore afer kishës s'Apostujvet Shën Simonit e Shën Tadeut, e vorri i tí ka zâ të madh prei mrekullísh së mëdhá qi ndodhin".

Por këta nuk kje mâ të mbramt të bartun.

Në ditë të sodshme, në qytetin e Salzburg-ut, tu lteri i Zojës së Bekueme në Kishën e Shêjtes Triní, qi i përket Seminarit Kishtár, gjindet një rrelik-vjár i madhnueshëm qi ka qiketë shkrim të shkurtë: *Ossa S. Ernesti Martyris*: Eshtënt e Shën Ernestit martyr.

Dihet se i pat çuem dhuntí princi

Anton Florjani, arqipeshkvi i Salzburgut, me 25-IX-1594, e se kjene pritë me gëzim e festim të madh, tue kënduem "Te Deum", në sa bataret e qytetit përshëndetëshin mbrrijtjen e tynve.

Akti i dhurimit, rreshtuem me të gjitha formalitetet e rasës në Romë me 6 Qershuer 1694 e shënjuem me vulë të Kardinallit Vikár, thotë se korpi kje nzjerrë në përání të Shêjtit Át Papë prei "vorri së Shën Helenës".

Mjerisht do të dishmojmë se nuk e dijmë se si kaluen të mbetat e çëmueshme të Shêjtit prej Antijokije e në vorrezë të Shën Helenës; porse këta nuk na ndalen të besojmë, me gjasë të madhe, se korpi qi nderohet në Salzburg ásht pernjimend korpi i Abatit Shêjt të Zwifuldes. E pështesim këtë

opinjon përmbi çka shkruem e përmbi faktin se qýsh se s mbahet mend i áshht bâin nderim botuer dhe êmni i tí përmendet ndër martirologj vendas e lutet ndër litaní të Shêjtënvet.

Disá kalendarë të huejë kremten e Shën Ernestit e vënë me 7 Nanduer, shi ditën e dekës. Këtu në Shqipní lutet me 12 Kallënduer.

Arrësyeja pse kremtohet në këtë ditë duket se nuk áshht tjetër veç pse e lutëte Imzot Ernest Cozzi, i pari Delegat Apostullik në Shqipní. Ndoshti pse atje në Tirol, prei kahë kje ky Prelat misjonár, populli e Kisha e feston atë ditë kushdi se për ç farë arrësyeje.

*

Lezues i ndërëshem, qi për të parën herë, tue kaluem këta pak rreshta,

pate rast me njohun një Deshmuer të
rí, mos rri, sidomos ndër disá çasta
jete, pa ju sjellun këtë Shêjti Abat, i
sugurtë se atje në Qiellë ku gëzon lu-
tet e i përkrahë të devoçemt e vet që
vuejnë e luftojnë mbi këtë tokë.

Shtypshk
"SHQYP
Shkod